УДК 721.012-025.14
DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-20

Юліана ПЕТРОВСЬКА,
orcid.org/0000-0001-8519-7065
кандидат архітектури,
доцент кафедри дизайну та основ архітектури
Національного університету «Львівська політехніка»
(Львів, Україна) yuliana.r.petrovska@lpnu.ua

ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЕКТУВАННІ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Розкрито тему викликів сьогодення, пов'язаних із умовами військового стану в Україні, котрі безпосередньо впливають на тематику дипломного проектування предметно-просторового середовища у вищих навчальних закладах, зокрема на кафедрі дизайну та основ архітектури Національного університету «Львівська політехніка». Студенти щораз активніше загостюють увагу на проектуванні інтер'єрів громадських закладів, пов'язаних із соціальною складовою. Молоде покоління миттєво реагує на суспільні запити, втілюючи їх у предметне середовище чи загальноміські простори. В дизайні загострюється безліч соціальний тем, зокрема формування інтер'єру тимчасового модульного житла внаслідок збільшення кількості внутрішньо-переміщених осіб всередині країни, дизайн інтер'єру центрів психотерапевтичної допомоги для усіх верств населення, формування безбар'єрного середовища, а також вирішення питання меморіалізації – створення об'єктів пам'яті військових у громадських міських просторах.

У даній статті висвітлено чинники впливу та засоби в дизайні предметно-просторового середовища об'єктів соціальної інфраструктури та впровадження в міських громадських просторах об'єктів пам'яті, через аналіз викликів сьогодення (на прикладі виконаних студентами робіт в межах дипломного проектування). Зосереджено увагу на дизайні інтер'єру тимчасового житла, що враховує функціональні та ергономічні характеристики, художні рішення, естетику, мобільність меблів та обладнання для оптимального використання обмеженого простору та варіативності середовища.

Окреслено вимоги до формування безбар'єрного предметно-просторового середовища громадських будівель з використанням принципів універсального дизайну. Визначено засоби формування дизайну інтер'єрів реабілітаційних центрів, що спрямовані на підтримку інклюзивності, соціалізації пацієнтів, створення простору для фізичного, емоційного та соціального відновлення, шляхом формування цілісного художнього образу з дотримання світлового комфорту, стриманих колористичних рішень та композиційної узгодженості форм.

Ключові слова: *дизай середовища, дизайн інтер'єру, предметний дизайн, інформаційний дизайн, об'єкти соціальної інфраструктури, універсальний дизайн, громадські простори.*

Yuliana PETROVSKA,
orcid.org/0000-0001-8519-7065
PhD,
Associate Professor at the Department of Design and Architecture Fundamentals
Lviv Polytechnic National University
(Lviv, Ukraine) yuliana.r.petrovska@lpnu.ua

MODERN CHALLENGES OF THE TRAINING DESIGN OF THE SUBJECT AND SPATIAL ENVIRONMENT

The article dwells upon challenges of the nowadays caused by the current state of martial law in Ukraine, which directly affect the subject topics of the thesis-related design of the subject and spatial environment in higher education institutions, in particular at the Department of Design and Architecture Fundamentals of Lviv Polytechnic National University. Students are increasingly focusing their attention on the design of interiors for public institutions related to a social component. The younger generation instantly responds to the social demands transforming them into the subject environment or urban public spaces. Many social issues are accentuated in the design sphere, including the interior design of temporary modular housing in view of the increasing number of internally displaced persons within the country, the interior design of psychotherapy support centres for all segments of the population, the formation of a barrier-free environment, as well as the issue of memorialization – creation of military memorials in urban public spaces.

The article highlights the factors of influence and tools of design of the subject and spatial environment of social infrastructure facilities and introduction of memorial objects into urban public spaces through the analysis of challenges of the nowadays (on the example of works completed by students as part of their thesis-related design projects). The

attention is focused on the interior design of temporary housing that takes into account functional and ergonomic characteristics, artistic solutions, aesthetics, mobility of furniture and equipment for the optimal use of limited space and environmental variability.

The author outlines requirements for the formation of a barrier-free subject and spatial environment of public buildings with the use of principles of universal design; identifies the tools of formation of the interior design of rehabilitation centres aimed at support of the inclusiveness, socialization of patients, creation of a space for physical, emotional and social recovery by means of formation of a holistic artistic image with respect to light comfort aspects, restrained colour solutions and compositional consistency of forms.

Key words: *spatial design, interior design, object design, informational design, social infrastructure facilities, universal design, public spaces.*

Постановка проблеми. Сьогодні в умовах військового стану змінюються виклики та тематика пов'язана із проектуванням предметно-просторового середовища у вищих навчальних закладах. В межах курсового та дипломного проектування студенти щораз активніше загостюють увагу на розробці дизайну інтер'єру громадських закладів, пов'язаних із соціальною складовою. Молодь відчула себе свідомою частиною суспільства, що знаходиться в стані активних військових дій та миттєво реагує на виклики, втілюючи їх у предметне громадське середовище чи загальноміські простори. В дизайні інтер'єру загострюється безліч тем, зокрема формування тимчасового модульного житла внаслідок збільшення кількості внутрішньо-переміщених осіб всередині країни, дизайн інтер'єру центрів психотерапевтичної допомоги для усіх верств населення, формування безбар'єрного середовища, а також вирішення питання меморіалізації – створення об'єктів пам'яті військових у громадських міських просторах.

Аналіз досліджень. Узагальнено світовий досвід будівництва модульного житла для внутрішньо-переміщених осіб (Малік та Самойлович, 2024), а також практику спорудження такого типу поселень у Європі для українських біженців, в контексті аналізу їх планувальної структури, благоустрою території та предметного наповнення (Пекарчук, 2023). Групою науковцій здійснено аналіз сучасних тенденцій у проєктуванні тимчасового житла для внутрішньо-переміщених осіб, виявивши особливості організації предметного середовища та основні принципи проєктування задля досягнення їх психологічного і фізичного комфорту (Шмельова-Нестеренко О. та ін., 2023).

Основні теоретичні відомості що розкривають шляхи організації предметно-просторового середовища реабілітаційних центрів, використання засобів в дизайні інтер'єру окреслено в науковій публікації Гнатюк Л. та Шевель Ю. (2018). Закономірність і характер геометричних засобів формотворення, що безпосередньо впливають на психічне здоров'я та соціальний розвиток пацієнтів у медичних реабілітаційних центрах охарактеризувала дослідниця Красножон Т. (2020). Розкрито сучасні світові тенденції в основі формування інтер'єру реабілітаційного центру іпотерапії. Автори публікації Ковальська Г. та Обиночна З. характеризують дизайн інтер'єру реабілітаційного центру, враховуючи новітні інженерні рішення при проектуванні інтер'єру лікувально-оздоровчих закладів (Ковальська та Обиночна, 2018). Актуалізується у наукових розвідках також питання збереження національної ідентичності в контексті створення «місць пам'яті» задля формування національної самосвідомості, через визнання та усвідомлення усіма членами суспільства героїчного минулого українського народу (Чупрій Л. та Кан, 2020).

Мета статті – окреслити чинники впливу та засоби в дизайні предметно-просторового середовища об'єктів соціальної інфраструктури та впровадження в міських громадських просторах об'єктів пам'яті, через аналіз викликів сьогодення (на прикладі виконаних студентами робіт, в межах навчального проектування).

Виклад основного матеріалу. В умовах війни дизайнери повинні швидко адаптуватися та знаходити інноваційні способи застосування своїх компетенцій і навичок, долаючи обмеження, переосмислюючи середовище. Використання доступних ресурсів, впровадження нестандартних імпровізованих рішень, акцентування уваги на функціональності та практичності приміщення, комфорті та безпеці, втім досягаючи його естетики стали важливими в роботі дизайнерів інтер'єру. Гуманістичний дизайн стає важливим аспектом пошуку інтер'єрних рішень задля покращення життя особливо тих, хто постраждав від збройного конфлікту. Тематика такого проектування розширюється і на локальні осередки для внутрішньо-переміщених осіб, задля створення кращих умов, впроваджуючи інноваційні рішення для вирішення нагальних житлових потреб. Також у військовий час дизайнери відіграють важливу роль у збереженні пам'яті, нагадування про ціну військового конфлікту, створюючи меморіали, що слугує нагадуванням суспільству про важливість

вшанування пам'яті тих, хто загинув у цьому протистоянні (Жуков та ін., 2024).

Тимчасове модульне житло для внутрішньо-переміщених осіб. Тимчасового прихистку потребують люди в різних життєвих ситуаціях, таких як війни, катастрофи, епідемії та ін. Вони знаходять притулок у бомбосховищах та укриттях, в наметових таборах для біженців. Сьогодні постали нові виклики щодо вирішення питання встановлення контейнерного житла внаслідок російської агресії проти України та активних військових дій, оскільки збільшилась кількість вимушених внутрішньо-переміщених осіб в державі, котрі потребують житла у більш віддалених від активних бойових дій регіонах.

Тимчасові модульні будинки – це об'єкти що стають дедалі популярнішими як екологічна та доступна альтернатива традиційному житлу. Ці модулі можна адаптувати до будь-якого клімату та рельєфу місцевості, вони відносно недорогі у порівнянні зі звичайними будівлями і спорудами, легко транспортуються та збираються на місці, зазвичай поєднують в собі інновації та довговічність при експлуатації. Використовуючи прогресивний світовий досвід, інноваційні технології та матеріали, досягаються комфортні та сприятливі умови для проживання людей в даному середовищі. Розробка сучасних проектів тимчасових модулів підтверджує, що такі будинки можуть виконувати не лише функцію прихистку, але й сприяти соціальній адаптації внутрішньо-переміщених осіб та збереженню інтеграції людей у громади. Важливу роль відіграє створення спільних просторів, що сприяють соціалізації мешканців. Актуальним у таких ситуаціях є зосередженість уваги на інклюзивності та адаптації житла для маломобільних груп населення, що підвищує рівень інтеграції та психологічного комфорту внутрішньо-переміщених осіб.

Інтер'єр тимчасового житла вимагає уваги до цілої низки факторів, які необхідно враховувати при плануванні простору та розробці елементів предметного дизайну. Художні та творчі рішення в дизайні інтер'єру тимчасового житла також мають важливе значення для створення комфортної та затишної атмосфери для її мешканців.

Студенти в межах навчального та дипломного проектування розглядають методи трансформації такого типу житлових просторів, шляхом зонування, зокрема і впроваджують візуальні методи зміни простору, котрі допомагають покращити естетику та функціональність приміщення. Зосереджують також увагу на перевагах меблів що трансформуються, котрі є високо функціональними та економлять простір, вони вирізняються від стандартних, оскільки є більш різноманітними та стильними в інтер'єрі. Запропоновані дизайнерські рішення орієнтують також на швидку реалізацію проекту з урахуванням екологічності та економічної ефективності. Дизайн інтер'єру модульного житла – це пошук найбільш зручного планування та створення багатофункціонального середовища, що є актуальним сьогодні. Даний розвиток є тенденцією майбутнього, адже створення і вирішення проблеми звільнення простору від зайвих речей є одним із завдань сьогодення (рис. 1, рис. 2, рис. 3, рис. 4).

Дизайн інтер'єру центрів психотерапевтичної допомоги. Усвідомлення людьми важливості психологічного здоров'я стрімко зростає, оскільки рівень стресу часто перевищує допустимі межі. Розвиток технологій впливає на всі аспекти нашого життя, тому важливість соціально-психологічної підтримки та реабілітації стає все більш відчутною. Багато людей відчувають потребу в спілкуванні, оскільки страждають від травм, тривог, депресивних розладів. Особливо гостро ця проблема торкається українців, адже кваліфікована допомога психологів, психотерапевтів та психіатрів під час повномасштабного вторгнення стала актуальною. У складних умовах люди потребують консультацій фахівців у сфері психічного здоров'я, саме тому центри психологічної допомоги, що надають якісні послуги в Україні користуються значним попитом та є конкурентноспроможним.

В сучасному дизайні інтер'єру центрів психологічної підтримки зберігається тенденція гарантування безпеки клієнтам, зручність при пересуванні та користування просторами закладів, завдяки використанням принципів універсального дизайну для усіх груп населення. Також чітко простежується тенденція до використання сучасних дизайнерських рішень і технологій, багатофункціональних елементів в інтер'єрах, які збільшують кількість можливих сценаріїв в одному приміщенні, підвищують його функціональність для задоволення потреб різних форм терапії, враховують індивідуальні потреби клієнтів при створенні зон комфорту і приватності. Кількість природного світла в приміщенні, оптимальна площа на одного відвідувача та ергономіка робочого місця працівників – залишаються першочерговими. Тенденції в оздобленні тяжіють до світлих і натуральних матеріалів, підкреслюючи відчуття легкості та вільного простору. Дизайн інтер'єру може значно підвищити ефективність роботи закладів ментального здоров'я, ство-

Рис. 1. Крадецька С. М. «Дизайн інтер'єру тимчасового житла на основі модульних будинків для біженців», 2022 (Керівник доц. Петровська Ю. Р.)

Рис. 2. Вовк Г. Р. «Засоби дизайну інтер'єрів контейнерного житла для внутрішньо-переміщених осіб», 2023 (Керівник доц. Петровська Ю. Р.)

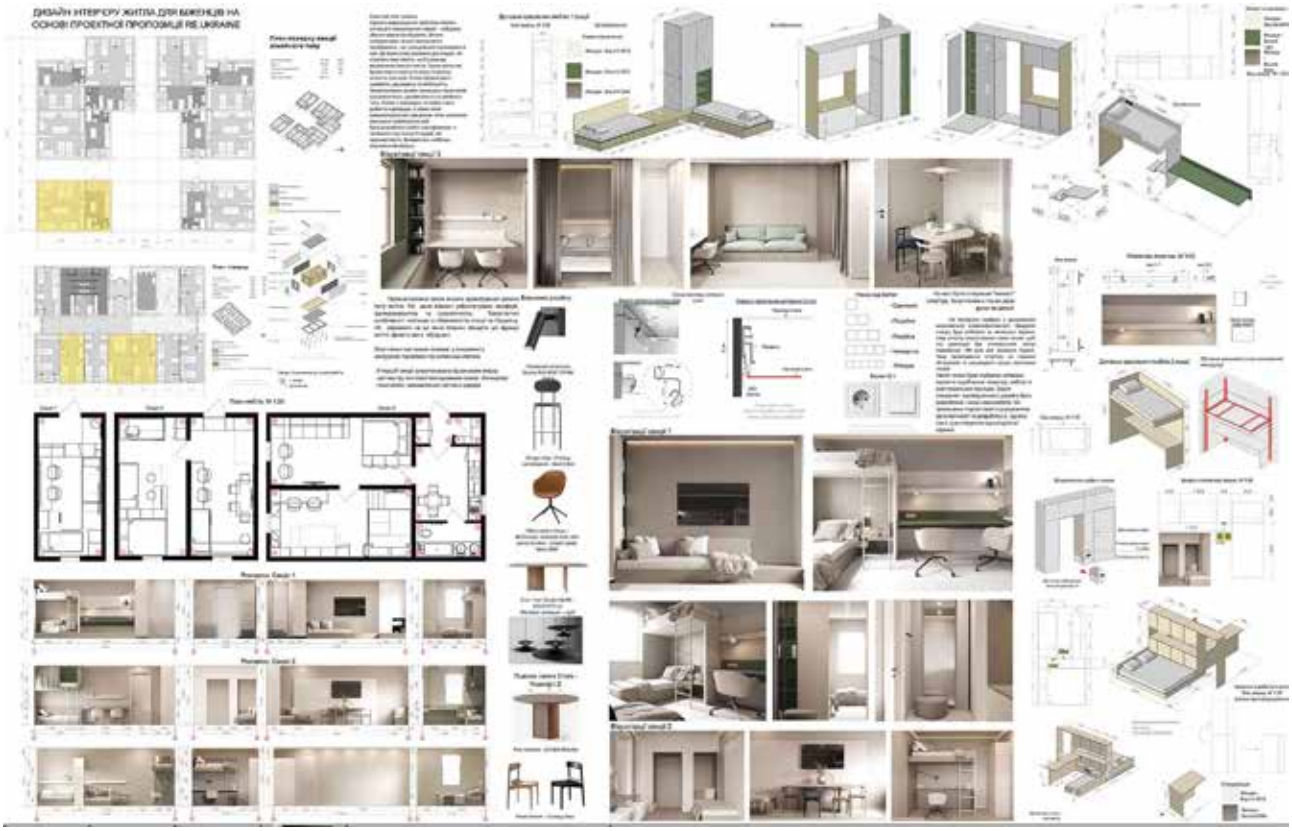

Рис. 3. Попелич Я. В. «Дизайн інтер'єру житла для біженців на основі проектної пропозиції Re. Ukraine від Balbek bureau», 2022 (Керівник доц. Березко О. В.)

Рис. 4. Гега В. В. «Дизайн тимчасових модульних будинків для людей, які втратили житло під час війни», 2024 (Керівник проф. Павлів А. П.)

рюючи середовище, яке викликає позитивні асоціації та забезпечує сприятливу атмосферу для клієнтів, що має вирішальне значення в терапевтичному процесі (рис. 5, рис. 6).

Рис. 5. Кузик Х. О. «Дизайн інтер'єру психотерапевтичного центру "INSIGHT" по вул. Лемківській у м. Львів», 2024 (Керівник доц. Петровська Ю. Р.)

Рис. 6. Кот М. П. «Дизайн інтер'єру студії соціально-психологічної реабілітації «Еден» у м. Львові», 2024 (Керівник доц. Петровська Ю. Р.)

Сучасні простори психологічних реабілітаційних центрів включають в себе індивідуальні психологічні консультації, групову терапію, психотерапевтичні тренінги та арт-терапію для покращення емоційного стану та самопочуття пацієнтів. Психотерапевтичний центр не лише втілює ідею забезпечення професійної допомоги та підтримки клієнтів у сфері ментального здоров'я, але й стає прикладом якісного, ергономічного та естетично привабливого середовища, яке відповідає вимогам сучасності з використанням українських брендів в інтер'єрі, що свідчить про соціальну відповідальність.

Дизайн такого типу предметно-просторового середовища повинен не лише втілювати ідею забезпечення професійної допомоги та підтримки клієнтів у сфері ментального благополуччя, але й стати прикладом універсального якісного, ергономічного та естетичного простору, яке відповідатиме стандартам та вимогам сучасності. Колористика в інтер'єрі, що використовується у дизайні реабілітаційних центрів відіграє важливу роль для створення сприятливого середовища. Використання природних відтінків кольорів та текстур, а також акцентованих елементів, може позитивно впливати на психологічний стан та самопочуття пацієнтів, сприяючи їхньому швидшому одужанню.

Формування безбар'єрного середовища в громадських будівлях. Доступність для маломобільних груп населення включає в себе не лише фізичну можливість безперешкодно пересуватися у предметно-просторовому середовищі, але й відчувати себе у безпеці, вільно отримувати інформацію та можливість самостійного орієнтування. Не менш важливу роль відіграє безпека ментальної складової людини. У наших реаліях, коли в час воєнного стану страждає психічне здоров'я населення, тому є подразники, які можуть провокувати у людини певні переживання, тому важливо враховувати їх в дизайні інтер'єру.

В межах навчального проектування інтер'єри громадських будівель розробляються студентами із врахуванням принципів функціональності, ефективності використання простору, безпеки та зручності, з врахуванням потреби маломобільних груп населення, що включає в себе наявність пандусів, ліфтів, поручнів, спеціальних санвузлів, дотримання нормованої ширини проходів, наявність тактильних індикаторів та інших адаптованих елементів, які дозволяють вільно пересуватися по об'єкту та користуватися його послугами. Додатково враховуються можливість наповнення середовища графічною візуальною видимою та легко читабельною інформацією для людей з різними фізичними можливостями, доступною в різних форматах, включаючи шрифт Брайля, аудіо та жестову мову, а навігація по об'єкту та прилеглої території повинна бути зрозумілою та зручною для людей з вадами зору та порушеннями опорно-рухового апарату. Цей дизайн також поширюється і на сферу комунікації, де дизайнери розробляють візуальні та друковані матеріали для підтримки зусиль з надання допомогти. Чітка, лаконічна графіка допомагає поширювати життєво важливу інформацію про правила безпеки, медичні ресурси, допомагаючи громадам ефективніше справлятися із викликами війни (Жуков та ін., 2024).

Формування об'єктів пам'яті військових. Сьогодні ми знову стикаємося із вирішенням питання меморіалізації, а саме вшанування пам'яті загиблим військовослужбовцям, які самовіддано виконували військовий обов'язок і загинули за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України. Згідно Концепції Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання та Відповідно до Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», питання меморіалізації та підходів до її організації є сучасними викликами, з якими ми стикаємось щодня.

Реалізація комеморативних практики є важливим кроком у формуванні національної свідомості. У період повномасштабної війни та боротьби за територіальну цілісність, в Україні зростає потреба в функціональних, естетичних, символьних для громадськості меморіальних спорудах, котрі б органічно гармоніювали в громадських просторах, водночас виконуючи важливу соціальну та духовну функцію.

В межах навчального проектування студенти аналізують історичні аспекти та сучасні тенденції створення пам'ятних місць, як частини національної та державної ідентичності, виявляють закономірності та стилістичні прийоми в дизайні, порівнюють світовий та український досвід у їх створенні. Пропоновані конструкції, котрі формують експозиційне середовище можуть влаштовуватися у громадських місцях, зокрема у навчальних закладах, культурних і меморіальних центрах, що сприяє формуванню патріотизму, національної свідомості та суспільній єдності, залишаючи нащадкам символи гідності та пошани до героїв (рис. 7).

Висновки. Сьогодні в умовах військового стану студенти активно долучаються до проектування інтер'єрів громадського серед-

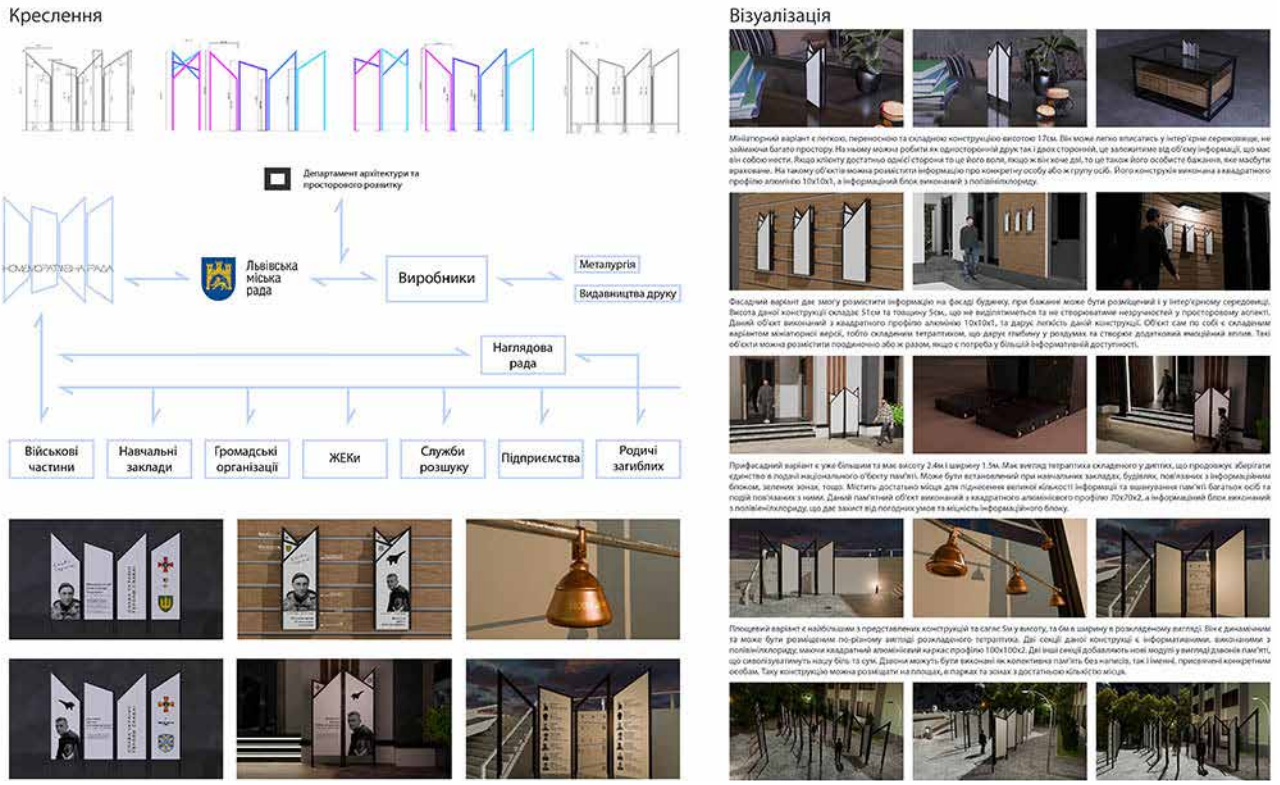

Рис. 7. Руда О. О. «Концептуальні підходи у дизайні об'єктів пам'яті військових», 2024 (Керівник проф. Павлів А. П.)

овища об'єктів соціальної інфраструктури та загальноміських просторів. В проектах загострюються теми, що стосуються формування тимчасового модульного житла внаслідок збільшення кількості внутрішньо-переміщених осіб всередині країни, дизайн інтер'єру центрів психотерапевтичної допомоги, формування безбар'єрного середовища для усіх верств населення, а також вирішення питання меморіалізації – створення об'єктів пам'яті військових у громадських міських просторах.

Дизайн інтер'єру тимчасового житла повинен враховувати функціональні та ергономічні характеристики, естетику, мобільність меблів та обладнання, що дозволяє оптимально використовувати обмежений простір, сприяючи безпечності та варіативності середовища. В процесі художнього вирішення дизайну інтер'єру тимчасового житла враховуються чинники, які впливають на естетику приміщення, зокрема колір, форма, текстура, освітлення та пропорції, а додаткові візуальні способи трансформації житлового дозволяють покращити естетичні та функціональні якості приміщення.

Концепції дизайну середовища реабілітаційних центрів спрямовані на підтримку інклюзивності, соціалізації пацієнтів, створення простору для фізичного, емоційного та соціального відновлення. Формування гармонійного художньо-образного простору в інтер'єрі відбувається шляхом дотримання світлового комфорту, стриманих колористичних рішень та композиційної узгодженості форм в дизайні предметного середовища у процесі реабілітації пацієнтів. Універсальний дизайн робить простір доступним та безпечним для осіб з різними потребами, забезпечуючи їм комфортне та безпечне перебування в середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Малік Т., Самойлович В. Дизайн модульного житла для внутрішньо переміщених осіб. Актуальні проблеми сучасного дизайну: тези міжнародної науково-практичної конференції. 2024. С. 143–146.
2. Пекарчук О. Європейський підхід до будівництва модульних поселень для біженців. Містобудування та територіальне планування. 2023. Вип. 83. С. 229–238.
3. Шмельова-Нестеренко О., Косенко Д, Ганущак-Єфіменко Л., Агліуллін Р., Вишневська О., Закутенко В. Світовий досвід проєктування інтер'єру та обладнання тимчасового житла для внутрішньо переміщених осіб. Art and Design. Київ. 2023. Вип. 4 (24). С. 205–222.

4. Гнатюк Л., Шевель Ю. Засоби дизайну в формуванні інтер'єру реабілітаційних центрів. Актуальні проблеми сучасного дизайну: тези міжнародної науково-практичної конференції. 2018. С. 141–143.

5. Красножон Т. Геометричні засоби формування гармонійного внутрішнього середовища медичних реабілітаційних центрів. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2020. Вип. 57. С. 287–300.

6. Ковальська Г. Л., Обиночна З. Тенденції вирішення інтер'єру реабілітаційного центру іпотерапії. International Academy Journal Web of Scholar. 2018. Вип. 11(29). С. 13–18.

7. Чупрій Л., Кан Ден Сік. Комеморативні практики та політика пам'яті як чинники формування національної ідентичності. Політикус: наук. журнал. 2020. Вип. 3. С. 159–166.

8. Жуков І., Трансформація можливостей дизайнера інтер'єру в умовах війни. URL: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/20900/1/%D0%A1%D0%98%D0%9D%D0%95%D0%A0%D0%93%D0%86%D0%AF_2024_%D0%A2%D0%BE%D0%BC%201_%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97%201-5%20%281%29.pdf#page=168

REFERENCES

1. Malik T., Samoilovych V. (2024). Dyzain modulnoho zhytla dlia vnutrishno peremishchenykh osib. [Modular housing design for internally displaced persons] Aktualni problemy suchasnoho dyzainu: tezy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Current problems of contemporary design: theses of the international scientific and practical conference. 143–146. [in Ukrainian].

2. Pekarchuk O. (2023) Yevropeiskyi pidkhid do budivnytstva modulnykh poselen dlia bizhentsiv. [European approach to the construction of modular settlements for refugees] Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia – Urban planning and territorial planning, 83. 229–238. [in Ukrainian].

3. Shmelova-Nesterenko O., Kosenko D, Hanushchak-Yefimenko L., Ahliullin R., Vyshnevska O., Zakutenko V. (2023). Svitovyi dosvid proiektuvannia interieru ta obladnannia tymchasovoho zhytla dlia vnutrishno peremishchenykh osib. [World experience in interior design and equipment of temporary housing for internally displaced persons] Art and Design, 4(24). 205–222. [in Ukrainian].

4. Hnatiuk L., Shevel Yu. (2018). Zasoby dyzainu v formuvanni interieru reabilitatsiinykh tsentriv. [Development of an advertising poster as an actual means of adaptive visualization of social problems] Aktualni problemy suchasnoho dyzainu: tezy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Current problems of modern design: theses of the international scientific and practical conference. 141–143. [in Ukrainian].

5. Krasnozhon T. (2020). Heometrychni zasoby formuvannia harmoniinoho vnutrishnoho seredovyshcha medychnykh reabilitatsiinykh tsentriv. Geometric means of forming a harmonious internal environment of medical rehabilitation centers] Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia – Modern problems of architecture and urban planning, 57. 287–300. [in Ukrainian].

6. Kovalska H. L., Obynochna Z. (2018). Tendentsii vyrishennia interieru reabilitatsiinoho tsentru ipoterapii. [Trends in interior design of a hippotherapy rehabilitation center] International Academy Journal Web of Scholar, 11(29). 13–18. [in Ukrainian].

7. Chuppii L., Kan Den Sik. (2020) Komemoratyvni praktyky ta polityka pamiati yak chynnyky formuvannia natsionalnoi identychnosti. [Commemorative practices and politics of memory as factors in the formation of national identity] Politykus: nauk. zhurnal – Politicus: scientific journal, 3. 159–166. [in Ukrainian].

8. Zhukov I. (2023) Transformatsiia mozhlyvostei dyzainera interieru v umovakh viiny. [Transformation of the interior designer's capabilities in wartime] http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/20900/1/%D0%A1%D0%98%D0%9D%D0%95%D0%A0%D0%93%D0%86%D0%AF_2024_%D0%A2%D0%BE%D0%BC%201_%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%97%201-5%20%281%29.pdf#page=168 [in Ukrainian].